

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Den 24. april 2017

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 261 (Alm. del) af 3. marts 2017 stillet efter ønske fra Josephine Fock (ALT)

Spørgsmål

Vil ministeren, i forlængelse af oplægget vedrørende opdatering af de makroøkonomiske modeller den 2. marts 2017 redegøre for, hvilke arbejder der er i gang med opdatering af makroøkonomiske modeller i Norge, Sverige og Finland, og på hvilke punkter de stemmer overens og på hvilke de afviger fra det danske arbejde på området? I svaret bedes indeholdt oplysning om, hvordan de inkorporerer de tre bundlinjer, FN's bæredygtighedsmål og lignende.

Svar

I oplægget til Finansudvalget den 2. marts 2017 blev der refereret til arbejdet med opdatering af makroøkonomiske modeller til brug i finansministerierne i Norge, Sverige og Finland. Dette skete med tanke på de makroøkonomiske modeller, hvis anvendelsesområder har størst lighed med ADAM's anvendelsesområder i Finansministeriet. Det lægges derfor til grund, at spørgsmålet drejer sig om disse modeller, og ikke øvrige makroøkonomiske modeller i de tre lande (fx modeller anvendt i nationalbanker eller finansielle institutter) eller øvrige, områdespecifikke modeller, som også anvendes i finansministerierne.

Det norske finansministeries rådgivende udvalg om model- og metodespørgsmål har for nylig fået udarbejdet en rapport om modelbrug i finansministerier i nært sammenlignelige lande, herunder Danmark, Sverige og Finland.¹ Udover denne rapport – og andet offentligt tilgængeligt materiale – har Finansministeriet været i kontakt med finansministerierne i Norge, Sverige og Finland med henblik på at indhente yderligere oplysninger til dette svar.

Det norske finansministerium anvender i dag en makroøkonomisk model, MO-DAG, som på mange punkter minder om ADAM. Udarbejdelsen af den ovennævnte rapport er et led i en proces, som omfatter en analyse af det norske finansministeries modelbehov og mulighederne for at styrke modelberedskabet, herunder via nye modeltyper. Som det fremgår af referatet fra det rådgivende udvalgs seneste møde, er det blevet besluttet at styrke denne indsats blandt andet

¹ Saxegaard, Magnus. 2017. The Use of Models in Finance Ministries – An Overview.
https://www.regjeringen.no/contentassets/4555aa40fc5247de9473e99a5452fd/fd/arbnotat_1_2017.pdf

ved at oprette en ny sektion under ministeriets økonomiske afdeling, som får ansvar for modeludvikling.² Det fremgår også, at der frem til sommer vil løbe et forprojekt, som skal munde ud i en beslutning om hovedprojektet for modeludviklingen. Der er således endnu ikke truffet konkret beslutning om udvikling af en ny model. Det fremgår dog af den ovennævnte rapport, at dette blandt andet sker på baggrund af modeltekniske overvejelser, som svarer til dem, der ligger til grund for projektet med en opdatering af Finansministeriets makroøkonomiske model, *jf. også Opdrag til makroøkonomisk modelgruppe på Finansministeriets hjemmeside.*³

Det finske finansministerium har allerede taget en forholdsvis nyudviklet makroøkonomisk model i brug, og i Sverige er man i gang med at udvikle en ny makroøkonomisk model til finansministeriet. I begge tilfælde er der tale om en nyere modeltype – såkaldte dynamiske stokastiske generelle ligevægtsmodeller (DSGE-modeller).

DSGE-modeller indeholder typisk en række af de egenskaber, som også efterspørges i forbindelse med opdateringen af Finansministeriets makroøkonomiske model. DSGE-modeller indeholder fx typisk modellering af den økonomiske adfærd med udgangspunkt i eksplicitte optimeringsproblemer (såkaldt mikrofundering), fremadskuende forventninger hos virksomheder og husholdninger og empirisk fundering som et samlet system.

Det finske finansministerium, som tidligere benyttede en makroøkonomisk model (KESSU), der i højere grad minder om ADAM, besluttede i 2007 at udvikle en ny makroøkonomisk model. Den nye model (KOOA) er som nævnt en DSGE-model og har været i brug siden ca. 2011/2012.⁴ Valget af modeltype skyldes blandt andet forbedringspotentialet i forhold til at analysere på politikændringer, herunder som følge af modellering af økonomisk adfærd med udgangspunkt i eksplicitte optimeringsproblemer og fremadskuende forventninger hos virksomheder og husholdninger. Modellen anvendes primært til at vurdere effekterne af finanspolitik i konjunkturårene. På sigt er målet, at modellen også anvendes til egentlige konjunkturprognoser. Modellen anvendes ikke som ramme om den samlede finanspolitiske planlægning og fremskrivninger. Derudover har empirisk fundering af modellen som samlet system ikke været et højt prioriteret formål i Finland.

Det svenske Konjunkturinstitut (en statslig myndighed under finansministeriet), udvikler den førnævnte DSGE-model til det svenske finansministerium. Det svenske finansministerium har tidligere brugt modellen KIMOD, som også er udviklet af det svenske Konjunkturinstitut. På grund af sin størrelse og kompleksitet anvendes KIMOD ikke længere til økonomiske fremskrivninger af det svenske fi-

² https://www.regjeringen.no/contentassets/41c27ff0e7a3482c8e2a5adff7ece6d2/14122016_referat.pdf

³ <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2017/02/finansministeriet-vil-styrke-makroekonomisk-model>

⁴ https://www.regjeringen.no/contentassets/41c27ff0e7a3482c8e2a5adff7ece6d2/27042016_1-kuismanen.pdf

nansministerie. Konjunkturinstituttet anvender den dog fortsat til økonomiske fremskrivninger.

En rapport fra det svenske Konjunkturinstitut fra 2015 redegør for valget af DSGE-typen i forbindelse med udvikling af en ny model til det svenske finansministerie.⁵ Her lægges vægt på en række af de samme egenskaber, som også efterspørges i forbindelse med opdateringen af ADAM. Det drejer sig blandt andet om modellering af økonomisk adfærd med udgangspunkt i eksplicite optimeringsproblemer, fremadskuende forventninger og estimation af modellen som samlet system. På linje med den finske model skal den nye svenske model primært anvendes til at vurdere effekterne af økonomisk politik i konjunkturårene (i dette tilfælde både penge- og finanspolitik).

Som det fremgår ovenfor, er der en række ligheder mellem de modeltekniske ønsker til en ny makroøkonomisk model til Finansministeriet og de overvejelser, der har gjort sig gældende i udviklingsarbejdet i Norge, Sverige og Finland. Der vil dog sandsynligvis også blive en række forskelle mellem den nye model, som bliver udviklet til Finansministeriet, og fx den finske eller svenske model. En ny model til Finansministeriet, vil – udover vurdering af effekterne af økonomisk politik på kort sigt – også skulle kunne beskrive den langsigtede strukturelle udvikling i økonomien. Dette vil på den ene side kunne øge kravene til modellens detaljeringsgrad på visse punkter (fx for så vidt angår den demografiske udvikling). På den anden side kan dette fokus betyde, at der bliver lagt mindre vægt på, at modellen indeholder stokastik – dvs. tilfældige stød til økonomien, som genererer konjunkturcykler. Sådanne potentielle forskelle vil dog afspejle de prioriterede anvendelsesområder snarere end en grundlæggende anderledes tilgang til modelleringen.

Der spørges endvidere til, hvordan makroøkonomiske modeller i de tre lande ”inkorporerer de tre bundlinjer, FN’s bæredygtighedsmål, og lignende”. Der lægges til grund, at der med ”de tre bundlinjer” – ud over de økonomiske forhold, som udgør det normale fokus for makroøkonomiske modeller – tænkes på sociale samt miljø- og klimamæssige forhold.

De ovennævnte modeller, som er primære dynamiske makroøkonomiske modeller i finansministerierne, har ikke fokus på beskrivelse af sammenhængen mellem økonomiske og sociale eller miljømæssige forhold, herunder fx ulighed (som vurderes på lovmodelgrundlag i Danmark) eller sammenhængen mellem den økonomiske aktivitet og CO₂-udledning. På samme måde inkorporerer de nævnte makromodeller ikke FN’s bæredygtighedsmål i et omfang, som rækker ud over hvad der kan siges at indgå i stort set alle makroøkonomiske modeller i kraft af en grundlæggende beskrivelse af økonomien. Således er der ikke fokus i selve makromodellen på at beskrive fx global fattigdom, sult og fødevarer sikkerhed, ligestilling, ulighed, klimaforandringer mv.

⁵ <http://www.konj.se/english/publications/working-papers/working-paper/2015-03-05-appropriate-macroeconomic-model-support-for-the-ministry-of-finance-and-the-national-institute-of-economic-research-a-pilot-study.html>

Eventuelle modeller, som i visse sammenhænge anvendes af finansministerierne, og som inkorporerer sådanne forhold (fx SNOW-modellen i Norge eller EMEC i Sverige), er således et supplement til de primære dynamiske makroøkonomiske modeller. Dette svarer i en vis udstrækning til, at Finansministeriet anvender den såkaldte REFORM-model til analyser, som kræver en større detaljeringsgrad end ADAM for så vidt angår brancherne i den danske økonomi. REFORM-modellen udvikles af DREAM-gruppen og benyttes af Finansministeriet samt Det Miljøøkonomiske Råd, og Finansministeriet forventer, at modellen på sigt også vil kunne anvendes til spørgsmål vedrørende miljø og klima.

Fremskrivninger af CO₂-udledning foretages i Danmark af Energistyrelsen med udgangspunkt i Finansministeriets langsigtede fremskrivninger. Udviklingen i ulighed og fx lønindkomstgrupper vurderes i Danmark som nævnt på basis af lovmodel-data, som indeholder et langt mere detaljeret datagrundlag end en makromodel.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister